

Številka: Up-951/15-27

Datum: 18. 5. 2017

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi družbe Radio Center, d. o. o., Ljubljana, ki jo zastopa odvetniška družba Čeferin in partnerji, o. p., d. o. o., Grosuplje, na seji 18. maja 2017

odločilo:

Sklep Vrhovnega sodišča št. Cpg 4/2015 z dne 29. 9. 2015 se v III., IV. in V. točki izreka razveljavi in zadeva se v tem delu vrne Vrhovnemu sodišču v novo odločanje.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Okrožno sodišče v Ljubljani je ugodilo predlogu italijanske radijske postaje Radio Dance di Stefano Marassi & C. SAS., Trst (v nadaljevanju predlagatelj), naj v Republiki Sloveniji razglasi izvršljivost sklepa Civilnega in kazenskega sodišča v Trstu (v nadaljevanju sklep št. 1035/2010). Z njim je to sodišče zavrnilo pritožbo pritožnice zoper glavno stvar, ugodilo pa je pritožbi predlagatelja in pritožnici naložilo plačilo stroškov postopka na prvi in drugi stopnji (skupno 7.339,65 EUR).¹ Okrožno sodišče ugotavlja, da so izpolnjeni vsi formalni pogoji za razglasitev izvršljivosti sklepa št. 1035/2010 po Uredbi Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L 12, 16. 1. 2001 – v nadaljevanju Uredba Bruselj I).

¹ Kot izhaja iz 7. točke obrazložitve sklepa Okrožnega sodišča v Ljubljani št. I R 233/2013 z dne 9. 5. 2014.

2. Ugovor pritožnice kot nasprotne udeleženke v nepravdnem postopku je Okrožno sodišče zavrnilo. Pojasnilo je, da sodišče, ki odloča o razglasitvi izvršljivosti tuje sodne odločbe po Uredbi Bruselj I, preverja obstoj negativnih procesnih predpostavk, ki so ovira za razglasitev izvršljivosti, zgolj na ugovor nasprotnega udeleženca, ki nosi tudi ustrezno trditveno in dokazno breme. Negativne procesne predpostavke naj bi bilo v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča Evropske unije (v nadaljevanju SEU) treba razlagati ozko. Po mnenju Okrožnega sodišča pri sklepu št. 1035/2010 ne gre samo za odločitev o stroških postopka, ampak za odločitev tako o glavni stvari kot tudi o akcesorni terjatvi. Ker naj bi bilo mogoče priznati in razglasiti za izvršljivo tudi sodno odločbo, s katero je odločeno zgolj o stroških postopka, naj bi bilo to še toliko bolj mogoče za stroškovni del odločbe, ki poleg odločitve o glavni stvari vsebuje še odločitev o stroških postopka. Ko Okrožno sodišče utemeljuje, zakaj se mora vsebinsko opredeliti do očitkov pritožnice v zvezi s pridržkom javnega reda, navaja: (a) da bi bila v primeru, da nasprotuje javnemu redu Republike Slovenije odločitev o glavni stvari, zaradi tesne povezanosti obeh odločitev lahko v nasprotju z javnim redom že razglasitev izvršljivosti stroškovne odločitve sama po sebi in (b) da gre tako ali tako v konkretnem primeru za odločbo, s katero je Civilno in kazensko sodišče v Trstu odločilo o pritožbi pritožnice zoper odločitev o glavni stvari.

3. Okrožno sodišče je po obsežnejši pravni analizi zavrnilo pritožničine argumente o očitnem nasprotju sklepa št. 1035/2010 z javnim redom. Meni, da je nasprotovanje priznanju oziroma razglasitvi izvršljivosti tuje sodne odločbe v sistemu Uredbe Bruselj I lahko uspešno le izjemoma, če je nasprotje z javnim redom očitno, na prvi pogled vidno. Poleg tega naj bi moralo iti za očitno kršitev pravnega pravila, ki se v pravnem redu države, v kateri se zahteva priznanje, šteje za bistveno, oziroma za očitno kršitev pravice, ki je v tem pravnem redu priznana kot temeljna. Okrožno sodišče šteje, da so pravila, ki so del javnega reda, lahko tako materialne kot procesne narave, v vsakem primeru pa mora biti teža kršitev, s katerimi je obremenjena tuja sodna odločba, taka, da razglasitev njene izvršljivosti zaradi neskladja z imperativnimi pravnimi normami ali moralnimi pravili ogroža pravno in moralno integriteto slovenske pravne ureditve. Očitki o nepristojnosti italijanskega sodišča naj ne bi mogli biti razlog za zavrnitev razglasitve izvršljivosti, prav tako naj že vsaka napačna uporaba kakšnega ustavnega pravila sama po sebi in zgolj zato še ne bi mogla pomeniti očitnega nasprotja z javnim redom.

4. Okrožno sodišče ne sledi očitkom pritožnice, ki se opirajo na tezo, da je bil z izdajo sklepa št. 1035/2010 storjen mednarodni delikt. Jemlje na znanje, da pritožnica razpolaga z odločbo slovenskega upravnega organa, s katero ji je bila podeljena pravica uporabe sporne radijske frekvence. Vendar Okrožno sodišče poudarja, da je s sodno odločbo mogoče omejiti ali celo *de facto* ukiniti uporabo podeljene pravice, v ključnem stališču italijanskega sodišča (da z upravnim aktom podeljena pravica ne pomeni, da za njenega nosilca ne velja splošno načelo prepovedi povzročanja škode) pa Okrožno sodišče v okoliščinah primera ne prepozna očitnega nasprotja z javnim redom Republike Slovenije. Okrožno sodišče meni, da trditve pritožnice, da predlagatelj uporablja v nasprotju z

Območnim sporazumom o uporabi pasu 87,5–108 MHz za FM zvokovno radiodifuzijo (območje 1 in del območja 3)² podeljeno frekvenco, ki onemogoča uporabo frekvence pritožnice, ne morejo biti odločilne v postopku razglasitve izvršljivosti tuje sodne odločbe. Ne bi naj bile dovolj konkretizirane trditve pritožnice o nevarnosti, da bodo izničene odločbe Agencije za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (v nadaljevanju AKOS) o dodelitvi radijskih frekvenc zaradi prakse tujih držav, ki ne spoštujejo mednarodnih pogodb, da svojim subjektom najprej dodelijo isto frekvenco, kot je AKOS-ova, nato pa sodišče tuje države izključno ob uporabi domačega prava izda sodno odločbo, ki slovenskemu subjektu omeji opravljanje dejavnosti, ki je nazadnje v Republiki Sloveniji priznana in izvršena.

5. Okrožno sodišče zaključuje, da pritožnica ni zmogla svojega trditvenega in dokaznega bremena glede ugovornih navedb, da bi bila razglasitev izvršljivosti sklepa št. 1035/2010 v očitnem nasprotju z javnim redom Republike Slovenije. Postavitev vprašanja za predhodno odločanje, kakor ga je predlagala pritožnica, naj ne bi bila potrebna ali smiselna.

6. Vrhovno sodišče je zavrnilo pritožbo pritožnice in je tej naložilo povrnitev stroškov predlagateljevega odgovora na pritožbo. Trditve o kršitvi načela kontradiktornosti, ker pritožnici ni bilo omogočeno pred odločitvijo o ugovoru odgovoriti na predlagateljev odgovor na ugovor, naj ne bi bile utemeljene. V okoliščinah konkretnega primera naj bistvo pravice do izjave ne bi bilo prizadeto z opustitvijo predhodne vročitve odgovora na ugovor, ker v njem niso bile podane navedbe, ki bi predstavljale povsem nove dejanske in pravne podlage. Vrhovno sodišče poleg tega ugotavlja, da se je sodišče prve stopnje na navedbe predlagatelja iz odgovora na ugovor oprlo le v delu, ki ga pritožnica ne izpodbija. Vrhovno sodišče ne sledi očitkom pritožnice v zvezi z ustreznostjo obrazložitve zavrnitve nekaterih njenih dokaznih predlogov in pritrjuje sodišču prve stopnje, da zadošča pojasnilo, da so bili ti dokazni predlogi namenjeni dokazovanju nespornih dejstev. Vrhovno sodišče se ne strinja s pritožnico, da je predlagatelj zahteval razglasitev izvršljivosti zgolj akcesorne odločitve o stroških postopka, in sprejema stališče sodišča prve stopnje, da je predlagatelj zahteval razglasitev izvršljivosti celotne odločbe italijanskega sodišča druge stopnje, torej med drugim tudi dela o zavrnitvi pritožbe pritožnice in o potrditvi prvostopenjske odločbe v delu, ki se nanaša na glavno stvar. Vrhovno sodišče pri tem opozarja, da instančne odločbe, za katero je bila razglašena izvršljivost, v Republiki Sloveniji dejansko ne bo mogoče izvršiti v delu, v katerem je bila zavrjnena pritožba in potrjena prvostopenjska odločba, saj iz tega dela izreka odločbe druge stopnje ni razvidno, o čem je sodišče nižje stopnje odločilo. Obenem naj bi šlo za tveganje, ki ga je predlagatelj prostovoljno prevzel nase, ko je zahteval razglasitev izvršljivosti zgolj instančne odločbe. Vrhovno sodišče torej meni, da je sklep št. 1035/2010 formalno sicer razglašen za izvršljivega v celoti, dejansko pa ga je mogoče

² Glej Zakon o ratifikaciji Območnega sporazuma o uporabi pasu 87,5–108 MHz za FM zvokovno radiodifuzijo (območje 1 in del območja 3) (Uradni list RS, št. 19/97, MP, št. 5/97 – v nadaljevanju Ženevski sporazum).

izvršiti le v delu, v katerem je Civilno in kazensko sodišče v Trstu pritožnici naložilo plačilo stroškov celotnega postopka.

7. Vrhovno sodišče se vsebinsko ne opredeljuje do argumentov pritožnice o nasprotju tuje sodne odločbe o glavni stvari z javnim redom. Zadošča mu navedba, da tuja sodna odločba v tem delu *de facto* ni izvršljiva, iz njenega stroškovnega dela pa ne izhaja očitno nasprotje z mednarodnim javnim redom, ki je sestavljeno iz tistih imperativnih pravnih norm in moralnih pravil, katerih kršitev bi ogrozila pravno in moralno integriteto slovenske pravne ureditve. Vrhovno sodišče še dodaja, da bi morala pritožnica sama v okviru svojega trditvenega in dokaznega bremena navesti točen izrek odločbe italijanskega sodišča prve stopnje in to odločbo predložiti. Namesto tega naj bi pritožnica navedla le okvirno vsebino spora, kakor izhaja iz obrazložitve sklepa št. 1035/2010, iz česar pa naj ne bi bilo mogoče razbrati, ali in v kolikšni meri gre za posledice, ki nasprotujejo javnemu redu.

8. Pritožnica izpodbija sklep Okrožnega sodišča o njenem ugovoru in sklep Vrhovnega sodišča o njeni pritožbi. Zatrjuje kršitev človekovih pravic iz 22. in 39. člena Ustave. Obširno pojasnjuje, da opravlja radijsko dejavnost na frekvenci, ki so ji jo na podlagi mednarodnih pogodb dodelili v uporabo organi Republike Slovenije, ta frekvenca pa naj bi bila kot mednarodno usklajena vpisana tudi v frekvenčni plan mednarodno usklajenih frekvenc. Sporni sklep št. 1035/2010 naj bi bil izdan v postopku, v katerem je predlagatelj v Italijanski republiki tožil pritožnico zaradi motenja posesti, sodišče v Trstu pa naj bi razsodilo, da mora pritožnica prenehati z motnjami "na tržaškem teritoriju", in sicer s spremembo oddajnika na Markovcu in reduciranjem jakosti, in da mora predlagatelju plačati odškodnino, sodne stroške in stroške objave izreka sodbe v časopisu. Po mnenju pritožnice je Okrožno sodišče zgolj pavšalno obrazložilo zavrnitev njenih dokaznih predlogov, Vrhovno sodišče pa je tem razlogom sledilo. Zato naj bi obe sodišči prekršili pravico pritožnice iz 22. člena Ustave. Pritožnica navaja, da je bila ista človekova pravica kršena z odločitvijo sodišča prve stopnje, da ji predlagatelj odgovor na ugovor vroči šele skupaj s sklepom, s katerim je sodišče o ugovoru odločilo. V zvezi z zatrjevanim pridržkom javnega reda pritožnica označuje stališča Vrhovnega sodišča kot neskladna z 22. členom Ustave, zlasti z vidika zagotavljanja enakosti orožij strank v postopku. Opozarja, da je Vrhovno sodišče razglasilo izvršljivost sklepa št. 1035/2010 kot celote, ki pa naj bi bil po mnenju tega sodišča dejansko izvršljiv le v delu o stroških. Pritožnica meni, da je Vrhovno sodišče s tem neutemeljeno ignoriralo opustitev predlagatelja, ki je zahteval razglasitev izvršljivosti celotnega navedenega sklepa, pa kljub temu ni predložil odločbe italijanskega sodišča prve stopnje, iz katere bi bilo razvidno, kaj je bilo odločeno o glavni stvari. Kolikor je zahteva po navedbi točnega izreka in po predložitvi navedene prvostopenjske odločbe naslovljena na pritožnico, pa naj bi bila nesorazmerna in v neskladju z načelom enakosti orožij. Po oceni pritožnice bi pričé, ki jih je predlagala, lahko pojasnile vse potrebno v zvezi s postopki pred italijanskimi sodišči in v zvezi s postopki podeljevanja radijskih frekvenc. Izpodbijani sodni odločbi naj bi bili samovoljni in arbitrarni.

9. Pritožnica trdi, da razglasitev izvršljivosti sklepa št. 1035/2010 v Republiki Sloveniji, ki naj bi bila v neskladju z 22. in 39. členom Ustave, pa tudi z 10. členom Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – EKČP), pomeni, da se Republika Slovenija vzdolž celotne meje z Italijansko republiko odreka pravici razpolagati s frekvencami za zvočno in slikovno radiodifuzijo v korist sosednje države in da se odpoveduje svoji suverenosti nad delom radiofrekvenčnega spektra. Navaja, da svoboda izražanja pomeni tudi pravico biti informiran. Ovire za dostop do radiodifuznih frekvenc naj bi na obmejnem območju močno omejile dostop prebivalstva do informacij, ki jih zagotavljajo slovenski radijski in televizijski programi. Po mnenju pritožnice bi sodišči morali upoštevati njene navedbe o tem, da bo imela razglasitev izvršljivosti tuje sodne odločbe učinke, ki so v očitnem nasprotju z javnim redom. Take učinke naj bi razglasitev izvršljivosti imela tudi zaradi posega v upravičena pričakovanja pritožnice, da bo lahko mirno opravljala gospodarsko dejavnost. Vrhovno sodišče naj bi kot pogoj za presojo očitkov v zvezi z javnim redom neutemeljeno zahtevalo, da mora pritožnica predložiti prvostopenjsko odločbo sodišča v Trstu.

10. Senat Ustavnega sodišča je s sklepom št. Up-951/15 z dne 8. 6. 2016 ustavno pritožbo sprejel v obravnavo. V skladu s prvim odstavkom 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) je Ustavno sodišče o sprejemu obvestilo Vrhovno sodišče. V skladu z drugim odstavkom 56. člena ZUstS je ustavno pritožbo poslalo v odgovor nasprotni stranki iz nepravdnega postopka, torej predlagatelju, ki na ustavno pritožbo ni odgovoril.

B. – I.

Izvršljivost tujih sodnih odločb po Uredbi Bruselj I

11. Sodišči sta v zadevi, iz katere izvirata izpodbijani sodni odločbi, uporabili Uredbo Bruselj I.³ Ta uredba med drugim zasleduje poenostavitev formalnosti s ciljem hitrega in enostavnega priznanja ter izvršitve sodnih odločb držav članic, ki jih uredba zavezuje (2. točka uvodne izjave Uredbe Bruselj I). Sodna odločba, izdana v državi članici, se v drugih državah članicah prizna, ne da bi bilo treba za priznanje začeti kakršen koli poseben postopek (o priznanju tuje sodne odločbe lahko sodišče odloči kot o predhodnem vprašanju), razen če zainteresirana stranka uveljavlja priznanje tuje sodne odločbe v posebnem postopku "kot glavni predmet spora" (33. člen Uredbe Bruselj I). Vendar sodna odločba, ki je zgolj priznana, še ni izvršljiva. Sodna odločba, izdana v državi članici in

³ Uredbo Bruselj I je razveljavila Uredba (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L 351, 20. 12. 2012 – v nadaljevanju prenovljena Uredba Bruselj I). Drugi odstavek 66. člena prenovljene Uredbe Bruselj I določa, da se Uredba Bruselj I še naprej uporablja za sodne odločbe, izdane v sodnih postopkih, ki so bili začeti pred 10. 1. 2015.

izvršljiva v tej državi članici, se izvrši v drugi državi članici, ko je na zahtevo katere koli od zainteresiranih strank razglašena za izvršljivo v tej državi (prvi odstavek 38. člena Uredbe Bruselj I).

12. Postopek potrjevanja oziroma razglasitve izvršljivosti (eksekvatura) ne predvideva predhodne kontradiktornosti ali vsebinskega preverjanja pogojev za razglasitev izvršljivosti po uradni dolžnosti na prvi stopnji (glej 41. člen Uredbe Bruselj I). Stranka, ki pri pristojnem organu⁴ vložijo ustrezno zahtevo, mora predložiti izvod sodne odločbe, za katero želi doseči izvršljivost, potrdilo iz države izvora sodne odločbe na standardnem obrazcu, da je v tej državi sodna odločba izvršljiva (ali enakovredno listino oziroma je stranka predložitve lahko celo oproščena), pri čemer je na zahtevo pristojnega organa treba listine predložiti v overjenem prevodu (53. do 56. člen Uredbe Bruselj I). Če je tuja sodna odločba odločila o več zahtevkih iz tožbe, pa izvršljivosti ni mogoče razglasiti glede vseh zahtevkov, se razglasi izvršljivost glede enega ali več izmed teh zahtevkov. Vlagatelj zahteve lahko zahteva, da se razglasitev izvršljivosti omeji na del izreka sodne odločbe (48. člen Uredbe Bruselj I).

13. Nasprotniku predlagatelja razglasitve izvršljivosti je na voljo naknadna kontradiktornost oziroma pravni sredstvi zoper samo razglasitev izvršljivosti in zoper odločitev o prvem pravnem sredstvu (42. do 44. člen Uredbe Bruselj I). Sodišče, pristojno za odločanje o pravnih sredstvih, zavrne oziroma prekliče razglasitev izvršljivosti na podlagi enega izmed v 34. in 35. členu Uredbe taksativno naštetih razlogov (prvi odstavek 45. člena Uredbe Bruselj I). Med njimi je tudi razlog, da bi bila razglasitev izvršljivosti v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva. Na podlagi sklepa o razglasitvi tuje sodne odločbe za izvršljivo se učinkovanje sodne odločbe iz države izvora razširi na državo izvršbe.⁵ Sklep o razglasitvi izvršljivosti tuje sodne odločbe je konstitutivne narave – z njim se odloči skupaj o priznanju tuje sodne odločbe in o priznanju učinka njene izvršljivosti.⁶ Tuja sodna odločba v državi izvršbe ne more imeti neposredno učinka izvršljivosti, saj ji ta učinek lahko zagotovi le država, na območju katere se bo opravljala izvršba.⁷ Glede na navedeno je sklep o potrditvi izvršljivosti po Uredbi Bruselj I sklep, s katerim se v domači pravni red sprejmejo (pritegnejo) pravni učinki tuje sodne odločbe, ki jih hkrati odločitev države izvršbe o eksekvaturi "opremi" še z grožnjo prisilne izvršljivosti, ki je eden temeljnih atributov nacionalne suverenosti oziroma državne oblasti.

⁴ V Republiki Sloveniji je za odločanje o razglasitvi izvršljivosti po Uredbi Bruselj I pristojno okrožno sodišče, ki je pristojno tudi za odločanje o ugovoru (ene ali druge stranke) zoper prvostopenjsko odločitev, o pritožbi zoper odločitev o ugovoru pa odloča Vrhovno sodišče (glej priloge II, III in IV Uredbe Bruselj I).

⁵ A. Ekart, Razlogi za ugovor zoper sklep o razglasitvi tujega izvršilnega naslova za izvršljivega po Bruseljski uredbi I, Zbornik Pravne fakultete Univerze v Mariboru, Pravna fakulteta Univerze v Mariboru, Maribor 2006, str. 184.

⁶ A. Galič, Postopek priznanja in razglasitve izvršljivosti tujih sodnih odločb po uredbi št. 44/2001, Zbornik znanstvenih razprav 2006, Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani, Ljubljana 2006, str. 84–86.

⁷ Prav tam, str. 84.

14. SEU opozarja, da se je na javni red po Uredbi Bruselj I mogoče sklicevati le izjemoma. SEU mora, čeprav njegova naloga ni opredeliti vsebine javnega reda v državi članici, kljub temu preveriti meje, znotraj katerih lahko sodišče države članice uporabi ta pojem, da bi zavrnilo priznanje ali razglasitev izvršljivosti sodne odločbe, ki jo je izdalo sodišče druge države članice. Sklicevanje na pridržek javnega reda je upravičeno le takrat, ko bi bil s priznanjem ali izvršitvijo tuje sodne odločbe nesprejemljivo kršen pravni red države priznanja, ker bi ta odločba posegala v eno od temeljnih načel oziroma bi očitno kršila pravno pravilo, ki se v njenem pravnem redu šteje za bistveno, ali pravico, ki je v tem pravnem redu priznana kot temeljna.⁸

15. Opisana stališča SEU so bistvenega pomena tudi za vse slovenske državne organe (vključno z Vrhovnim in Ustavnim sodiščem), ki v mejah svojih pristojnosti razlagajo pomen pravila iz Uredbe Bruselj I, da je mogoče razglasitev izvršljivosti tuje sodne odločbe zavrniti ali preklicati, če je eksekvatura "v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva razglasitev izvršljivosti". Državni organi morajo namreč na podlagi tretjega odstavka 3.a člena Ustave pri uporabi prava EU upoštevati primarno in sekundarno zakonodajo EU ter sodno prakso SEU. Iz tretjega odstavka 3.a člena Ustave izhaja zahteva, da morajo državni organi pravo EU pri izvrševanju svojih pristojnosti uporabljati v skladu s pravno ureditvijo EU.⁹

16. V judikaturi Vrhovnega sodišča je sprejeto, da je "očitno nasprotje" stopnjevan pravni pojem, ki pomeni, da se priznanje ne more zavrniti že samo zato, ker bi bilo v nasprotju z javnim redom.¹⁰ Vrhovno sodišče (ob sklicevanju na nemško teorijo) poudarja, da odločbe sodišča države članice Evropske unije (v nadaljevanju EU) ni mogoče priznati, "če nasprotuje temeljnim načelom prava Republike" in če je takšno nasprotovanje očitno. Nasprotovanje javnemu redu je po tem pojmovanju podano le, če bi bil rezultat priznanja nevzdržen.¹¹ Ugovor očitnega nasprotja z javnim redom torej postavlja pred nasprotnika razglasitve izvršljivosti zahtevno nalogo utemeljiti "očitnost" tega nasprotja, vendar ga ni mogoče vnaprej, brez vsebinske analize, šteti za nedopustnega oziroma neupoštevnega.

B. – II.

Presoja z vidika 22. člena Ustave

⁸ Primerjaj s sodbo SEU v zadevi *Rūdolfs Meroni proti Recoletos Limited*, C-559/14, z dne 25. 5. 2016, 38. do 42. točka.

⁹ Primerjaj z 32. točko obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-146/12 z dne 14. 11. 2013 (Uradni list RS, št. 107/13, in OdlUS XX, 10).

¹⁰ Sklep Vrhovnega sodišča št. Cp 10/2005 z dne 12. 10. 2005.

¹¹ Sklep Vrhovnega sodišča št. Cpg 4/2006 z dne 13. 6. 2006.

17. Pritožnica med drugim zatrjuje, da ji je Vrhovno sodišče kršilo človekovo pravico iz 22. člena Ustave. Trdi, da ji je naložilo nesorazmerno breme oziroma preprečilo, da izkaže očitno nasprotje z javnim redom sklepa št. 1035/2010 s tem, da je na nedopusten način pogojevalo presojo očitkov v zvezi z javnim redom (z zahtevo, da predloži prvostopenjsko odločbo italijanskega sodišča). Pritožnica s tem po vsebini zatrjuje kršitev pravice do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave. Ko trdi, da je Vrhovno sodišče nedovoljeno pogojevalo presojo (očitno pritožnica misli na vsebinsko presojo) njenih očitkov v zvezi z javnim redom, meri prav na izostanek "meritorne", vsebinske presoje njenega argumenta neskladja z javnim redom. Zato mora Ustavno sodišče preizkusiti, ali izpodbijana sodba Vrhovnega sodišča temelji na kakšnem stališču, ki ni sprejemljivo s tistega vidika pravice iz 22. člena Ustave, ki pritožnici jamči, da se bo sodišče do njenih navedb vsebinsko opredelilo.

18. Človekova pravica do enakega varstva pravic stranki zagotavlja možnost, da se izjavi o vseh dejstvih in okoliščinah, ki so pomembne za odločitev o njeni pravici, in sicer tako o dejanskih kot o pravnih vidikih zadeve.¹² Vendar ta pravica zahteva več kot le to, da se ima stranka možnost izreči. Sodišče ji mora tudi ustrezno "prisluhniti". Človekova pravica do enakega varstva pravic sodišču nalaga, naj svojo odločitev obrazloži. Sodišče se mora z navedbami strank seznaniti in se do njih, če so dopustne in za odločitev pomembne, v obrazložitvi sodne odločbe tudi opredeliti. To ne velja le za dejanske navedbe, temveč tudi za pravno opredelitev spora. Pri tem sodišče ni dolžno posebej odgovarjati na vsak pravni argument stranke, mora pa se opredeliti do tistih, ki so za presojo spora odločilni oziroma bistveni.¹³ Opredeliti se mora torej do nosilnih pravnih naziranj stranke, ki so dovolj argumentirana, ki niso očitno neutemeljena in ki za odločitev v zadevi po razumni presoji sodišča niso neupoštevna. Če sodišče poda specifične razloge, zakaj se mu do določenih (potencialno pomembnih) trditev stranke ni treba vsebinsko opredeliti, mora Ustavno sodišče pretehtati, ali taka obrazložitev sodišča, gledano kot celota, še zadosti zahtevam 22. člena Ustave, ki zagotavlja tudi pravico do poštenega sojenja, katere samostojna in avtohtona prvina je tudi zahteva po zadostni obrazloženosti sodne odločbe.¹⁴ Z vidika ustavnosodne kontrole torej položaj ni enak kot v primerih, ko se o nekem bistvenem vprašanju brez vsakega pojasnila sodišče sploh ni izreklo ali se je izreklo le navidezno; če sodišče pojasni, zakaj mu na določene očitke ni treba odgovoriti, lahko Ustavno sodišče v sodno odločbo poseže le, če je to pojasnilo nerazumno, ne pa že tedaj, ko je morebiti "zgolj" napačno.

¹² Primerjaj z odločbo Ustavnega sodišča št. Up-373/97 z dne 22. 2. 2001 (Uradni list RS, št. 19/01, in OdlUS X, 108), 9. točka obrazložitve.

¹³ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-728/08 z dne 26. 3. 2009 (Uradni list RS, št. 28/09, in OdlUS XVIII, 68), 5. točka obrazložitve; A. Galič, Ustavno civilno procesno pravo, GV Založba, Ljubljana 2004, str. 234 in 235.

¹⁴ Primerjaj z 8. točko obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. Up-147/09 z dne 23. 9. 2010 (Uradni list RS, št. 83/10) ter z 8. točko obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. Up-1273/09 z dne 13. 10. 2011 (Uradni list RS, št. 93/11).

19. V pritožničinem primeru je Okrožno sodišče podrobno, temeljito in obširno razpravljalo o pridržku javnega reda in je vsebinsko obrazložilo, zakaj po njegovem mnenju pritožnica s tem ugovorom ne more biti uspešna. Čeprav je nekatere očitke pritožnice zavrnilo kot ne dovolj konkretizirane, je vendarle sprejelo številna jasna procesna in materialna stališča v zvezi z javnim redom po Uredbi Bruselj I.¹⁵

20. Pritožnica je v pritožbi zoper sklep Okrožnega sodišča vztrajala pri tem, da je razglasitev izvršljivosti sklepa št. 1035/2010 v očitnem nasprotju z javnim redom Republike Slovenije, in je nasprotovala drugačni utemeljitvi Okrožnega sodišča. Navedla je, da je italijansko sodišče odločilo v korist predlagatelja, ki uporablja mednarodno neuskaljeno frekvenco, ki ne uživa mednarodne zaščite. Pritožnica je v pritožbi razložila svoje poglede na vstop norm mednarodnega prava v javni red in poudarila, da sklep št. 1035/2010 očitno krši mednarodno pravo, razglasitev njegove izvršljivosti pa naj bi legalizirala mednarodni delikt in porušila pravno varnost obstoječega sistema dodeljevanja frekvenc v obmejnih regijah. Opozorila je tudi na nevarnosti za svobodo izražanja iz prvega odstavka 39. člena Ustave. Kot nosilne argumente tega dela pritožbe je pritožnica postavila trditve, da uporablja sporno frekvenco na podlagi odločbe AKOS, izdane v skladu z Ženevskim sporazumom, da je njena uporaba frekvence varovana tudi na podlagi aktov Mednarodne telekomunikacijske zveze (*International Telecommunications Union* – v nadaljevanju ITU) in z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta št. 2002/21/ES z dne 7. marca 2002 o skupnem regulativnem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve (UL L 108, 24. 4. 2002 – Okvirna direktiva), ki je bila med drugim spremenjena z Direktivo št. 2009/140/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o spremembi direktiv 2002/21/ES o skupnem regulativnem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve, 2002/19/ES o dostopu do elektronskih komunikacijskih omrežij in pripadajočih naprav ter o njihovem medomrežnem povezovanju in 2002/20/ES o odobritvi elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev (UL L 337, 18. 12. 2009), ter da je sporna frekvenca mednarodno usklajena in v skladu z Radijskim pravilnikom vpisana v Glavni mednarodni register frekvenc (*Master International Frequency Register* – v nadaljevanju MIFR).¹⁶

21. Vrhovno sodišče je ocenilo, da se mu kljub navedenim pritožbenim očitkom ni treba vsebinsko opredeliti do vprašanja, ki je bilo v postopku na prvi stopnji očitno bistveno tako

¹⁵ Okrožno sodišče se je z javnim redom ukvarjalo na straneh 8 do 16 oziroma v točkah 21 do 39 sklepa št. I R 233/2013 z dne 13. 2. 2015.

¹⁶ Temeljna akta ITU sta Ustava ITU in Konvencija ITU. Zadnji različici teh aktov, ki sta ju ratificirali tako Republika Slovenija kot Italijanska republika, sta bili dogovorjeni na konferenci v Antaliji leta 2006 (v nadaljevanju Ustava ITU 2006 in Konvencija ITU 2006; glej seznam držav na www.itu.int/online/mm/scripts/mm.final-acts.list?_languageid=1&_agrmts_type=PP-06 in Uredbo o ratifikaciji sprememb Ustave, Konvencije in Splošnih pravil Mednarodne telekomunikacijske zveze (ITU), sprejetih na konferenci pooblaščenih predstavnikov v Antaliji, Uradni list RS, št. 47/09, MP, št. 11/09). Izvedbena pravila (*Administrative Regulations*), ki so zavezujoča za vse države članice ITU, dopolnjujejo Konvencijo ITU in Ustavo ITU, tvorita pa jih Mednarodni telekomunikacijski pravilnik in Radijski pravilnik (glej tretji in četrti odstavek 4. člena in prvi odstavek 54. člena Ustave ITU 2006).

za pritožnico kot za Okrožno sodišče – torej do vprašanja očitnega nasprotja z javnim redom sklepa št. 1035/2010. Iz stroškovnega dela sklepa št. 1035/2010 samega po sebi naj tako nasprotje ne bi izhajalo. Vrhovno sodišče sicer pojasnjuje, da sklep št. 1035/2010 ni le odločba o stroških postopka, saj je z njim sodišče v Trstu tudi zavrnilo pritožbo pritožnice, ki se je nanašala na glavno stvar. Po razumevanju Vrhovnega sodišča je sklep št. 1035/2010 torej tudi potrditev prvostopenjske odločbe o glavni stvari. Predlagatelj naj bi zahteval razglasitev izvršljivosti tega sklepa v celoti, ne le dela o stroških.

22. Vrhovno sodišče zavrača opredelitev do pritožničinih očitkov o nasprotju sklepa št. 1035/2010 v delu o glavni stvari z javnim redom, ker naj bi bila v tem delu tuja sodna odločba sicer formalno razglašena za izvršljivo, vendar naj bi bila v tem delu dejansko neizvršljiva (dejansko naj bi bila izvršljiva le v stroškovnem delu). Vrhovno sodišče zatrjuje, da v Republiki Sloveniji sklepa št. 1035/2010 ni mogoče izvršiti v delu, v katerem je sodišče v Trstu potrdilo sklep prve stopnje o ugoditvi glavnemu zahtevku predlagatelja, ker naj iz tega dela izreka sklepa sodišča druge stopnje ne bi bilo razvidno, o čem je nižje sodišče odločilo.

23. Poleg navedenega Vrhovno sodišče navaja še, da je predlagatelj prostovoljno prevzel nase tveganje delne neizvršljivosti tuje instančne odločbe, ker je zahteval zgolj razglasitev njene izvršljivosti, ne pa tudi izvršljivosti prvostopenjske odločbe. Vrhovno sodišče nazadnje opozarja, da pritožnica ni zadostila svojemu trditvenemu in dokaznemu bremenu, ker ni navedla točnega izreka odločbe italijanskega sodišča prve stopnje in te odločbe ni predložila. Navedla naj bi le okvirno vsebino spora, ki naj bi izhajala iz "obrazložitve (ne pa tudi izreka) instančne odločbe", oziroma kaj je bilo zahtevano s tožbo. Vrhovno sodišče meni, da na podlagi takih navedb ni mogoče razbrati, ali in v kolikšni meri gre za posledice, ki nasprotujejo javnemu redu, zato naj nanje ne bi bilo dolžno odgovoriti.

24. Vrhovno sodišče ni posegalo v dejansko stanje, ki ga je ugotovilo Okrožno sodišče. To pomeni, da so del dejanske podlage sklepa, ki ga z ustavno pritožbo izpodbija pritožnica, tudi naslednja dejstva: (a) pritožnica oddaja na frekvenci 93,8 Mhz, ki ji jo je skladno z Ženevskim sporazumom dodelil AKOS in ki je kot mednarodno usklajena vpisana v MIFR; (b) italijansko sodišče je bilo seznanjeno z obstojem te odločbe AKOS; (c) predlagatelj oddaja na frekvenci 93,9 MHz, ki mu jo je dodelila Italijanska republika brez postopka usklajevanja in soglasja Republike Slovenije, torej ne gre za mednarodno usklajeno frekvenco, vpisano v MIFR; (č) s sklepom št. 1035/2010 je potrjena ugoditev zahtevku predlagatelja zaradi motenja posesti (frekvence).

25. Kot že navedeno, 22. člen Ustave zahteva opredelitev sodišča do dovolj argumentiranih nosilnih pravnih naziranj stranke, ki niso očitno neutemeljena in ki za odločitev v zadevi po razumni presoji sodišča niso neupoštevna. Vrhovno sodišče za pritožbene očitke, s katerimi je pritožnica uveljavljala pridržek javnega reda glede

odločitve o glavni stvari, ni zapisalo, da ne bi bili argumentirani (torej, da bi bili prazni in pavšalni), niti tega, da bi bili tako nerazumni in očitno zgrešeni (neutemeljeni), da nanje nima smisla odgovarjati. Ni menilo niti, da se v zadevi oddajanja na (skoraj) isti frekvenci radijskih postaj dveh držav, v kateri se mora po odločitvi tujega sodišča umakniti tista, ki oddaja v skladu z mednarodnim pravom, že v temelju ne more zastaviti vprašanje očitnega nasprotja z javnim redom (da gre torej za materialno nebitveno, nepomembno vprašanje). Vrhovno sodišče je odločilo, da se z zadevnimi navedbami pritožnice ne bo vsebinsko ukvarjalo iz razlogov, povzetih v 21. do 23. točki obrazložitve te odločbe. Ustavno sodišče ni pristojno za odločanje o tem, ali je navedena presoja Vrhovnega sodišča o neupoštevnosti očitkov o javnem redu v konkretni zadevi pravilna z vidika zakonskega prava. Mora pa ugotoviti, ali je Vrhovno sodišče z razumnimi (torej najmanj ne očitno napačnimi) razlogi odklonilo vsebinsko opredelitev do bistvenih trditev stranke in stranki s tem kršilo človekovo pravico do enakega varstva pravic.

26. Sklep št. 1035/2010 je drugostopenjska (instančna) sodna odločba, ki jo je 23. 4. 2010 izdal senat Civilnega in kazenskega sodišča v Trstu. V postopku razglasitve izvršljivosti (tega sklepa) sta bila slovenskim sodiščem v overjenem prevodu predložena le ta sklep in njegovo potrdilo o izvršljivosti (ki ga je izdalo italijansko sodišče), ne pa tudi prvostopenjski sklep, ki ga je instančno sodišče s sklepom št. 1035/2010 potrdilo. Torej sodiščem v postopku razglasitve izvršljivosti dejansko ni mogel biti (natančno, dobesedno) znan izrek prvostopenjskega sklepa v delu o glavni stvari, zoper katerega se je pritožila pritožnica, druga stopnja pa je njeno pritožbo zavrnila. Izrek sklepa št. 1035/2010 se v upoštevnem delu glasi "v delno spremembo izpodbijane odločitve sodnika tega sodišča z dne 5/8 marec 2010, v preostalem potrjene, zavrjnena je torej glavna pritožba in ugodeno je nasprotni [...]". Vrhovno sodišče je potrdilo izvršljivost sklepa št. 1035/2010 v celoti, torej tudi v delu, v katerem je Civilno in kazensko sodišče v Trstu potrdilo odločitev prve stopnje v delu o glavni stvari, in je (Vrhovno sodišče) to v izpodbijanem sklepu tudi jasno izpostavilo. Vrhovno sodišče navaja, da iz tega dela izreka sklepa št. 1035/2010 ni razvidno, o čem (o kakšnem glavnem zahtevku) je nižje sodišče odločilo oziroma kakšno odločitev je višje sodišče potrdilo, zato se do pritožbenih trditev o očitnem nasprotju tega dela tuje sodne odločbe z javnim redom: (1) niti ni mogoče vsebinsko opredeliti in (2) v tem delu tuja sodna odločba tako ali tako ni izvršljiva (tu se zdi, da Vrhovno sodišče sprejema stališče, da razprava o javnem redu v takem primeru niti ni potrebna za zavarovanje pravic in interesov pritožnice, saj prisilna izvršba sporne odločitve o glavnem zahtevku v Republiki Sloveniji ni mogoča).

27. Ustavno sodišče ugotavlja, da je zadevna argumentacija Vrhovnega sodišča notranje protislovna.¹⁷ Vrhovno sodišče je sklep št. 1035/2010 po eni strani razglasilo za izvršljivega v celoti, tudi glede glavne stvari. Po drugi strani je sprejelo stališče o "de facto neizvršljivosti" tuje sodne odločbe v tem delu kot razlogu za opustitev ukvarjanja s

¹⁷ Primerjaj z odločbo Ustavnega sodišča št. Up-728/08 z dne 26. 3. 2009 (Uradni list RS, št. 28/09, in OdlUS XVIII, 68), 10. točka obrazložitve.

pridržkom javnega reda v postopku odločanja o razglasitvi njene izvršljivosti. Pristop, da se najprej razglasi izvršljivost tuje sodne odločbe, obenem pa se v obrazložitvi sodne odločbe navede, da dejansko ta odločba ni izvršljiva, ne more pripeljati do logičnega rezultata. Zato tudi ni mogoče šteti, da je ocena Vrhovnega sodišča, da sklepa št. 1035/2010 dejansko ni mogoče izvršiti v delu o glavni stvari, v katerem je bila njegova izvršljivost sicer potrjena, ustavno dopusten (razumen, logično vzdržen, pravno še minimalno sprejemljiv) razlog za opustitev opredelitve do bistvenih očitkov pritožnice o javnem redu.

28. Nesprejemljiv je rezultat, ko sodišče v škodo pritožnice (njene človekove pravice do opredelitve sodišča do bistvenih navedb) uporabi dejstvo, da je nasprotnik pritožnice predlagal eksekvaturu nedoločnega izvršilnega naslova.¹⁸ V postopkih, kot je obravnavani, ko so formalni pogoji za eksekvaturu iz 53. člena Uredbe Bruselj I podani, ima sodišče na voljo dve medsebojno izključujoči se odločitvi: (a) zagotovi določnost izvršilnega naslova in razglasi izvršljivost ali (b) zavrne razglasitev izvršljivosti zaradi nedoločnosti. Če ravna tako, kot je ravnalo Vrhovno sodišče (razglasi izvršljivost deloma nerazumljive tuje sodne odločbe in zavrne obravnavo pomembnih vsebinskih ugovorov zoper njo kot dejansko nemogočo, za kar naj bi bil kriv dolžnik), ravna očitno napačno.

29. Stališče Vrhovnega sodišča, da mu pritožbenih pomislekov o skladnosti z javnim redom odločitve o glavni stvari v sklepu št. 1035/2010 ni treba vsebinsko pretehtati in nanje odgovoriti, je torej nerazumno (očitno napačno) in v neskladju s človekovo pravico do enakega varstva pravic. Vrhovno sodišče bi se moralo skrbno vsebinsko opredeliti do navedenih pritožbenih očitkov pritožnice, do katerih se je opredelilo že sodišče prve stopnje. Kolikor drugačno odločitev Vrhovno sodišče utemeljuje z nezmožnostjo ugotovitve, kakšno odločitev prve stopnje je Civilno in kazensko sodišče v Trstu sploh potrdilo, Vrhovno sodišče pa razglasilo za izvršljivo, je Ustavno sodišče v 27. in 28. točki obrazložitve te odločbe že pojasnilo, zakaj ti argumenti Vrhovnega sodišča ne zdržijo kritične presoje. Ko sodišče odloča o potrditvi izvršljivosti tuje sodne odločbe po Uredbi Bruselj I, odloča o tem, ali bo njen zavezujoči učinek razširjen na domači pravni red. Če obstajajo pomisleki o pravilnosti take razširitve (predvsem zaradi dvoma o skladnosti z javnim redom), je treba skrbno pretehtati razloge, ki jih v zvezi s tem navajajo stranke, in se do njih temeljito opredeliti. Vrhovno sodišče se navedeni dolžnosti opredelitve do pritožbenih razlogov v zvezi z javnim redom ne bi smelo izogniti s tezo o dejanski neizvršljivosti italijanske sodne odločbe.

¹⁸ Pri tem se Ustavno sodišče ne opredeljuje do vprašanja, kolikšno aktivnost sodišč (z vidika materialnega procesnega vodstva oziroma pozivanja predlagatelja na dopolnitev dejanskih navedb in predložitev listin) zahteva pravo EU, da ne bi prišlo do prenačljene zavrnitve potrditve izvršljivosti zaradi pomanjkljive določnosti izvršilnega naslova. Ne opredeljuje se niti do vprašanja morebitnih opustitev v zvezi s tem že Okrožnega sodišča in procesnih možnosti, ki so bile na voljo Vrhovnemu sodišču.

30. Ustavno sodišče je zaradi ugotovljenih kršitev pravice iz 22. člena Ustave razveljavilo sklep Vrhovnega sodišča in zadevo vrnilo Vrhovnemu sodišču v novo odločanje. Pri novem odločanju mora Vrhovno sodišče poskrbeti, da bo razpolagalo z vsemi podlagami za vsebinski odgovor na vprašanje, ali je razglasitev izvršljivosti sklepa št. 1035/2010 (glede odločitve o glavnem zahtevku) v očitnem nasprotju z javnim redom iz razlogov, ki jih navaja pritožnica.¹⁹ Ker je bilo treba izpodbijati sklep razveljaviti že zaradi ugotovljene kršitve človekove pravice iz 22. člena Ustave, Ustavno sodišče drugih očitkov pritožnice o kršitvah človekovih pravic ni presojalo.

C.

31. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 59. člena ZUstS v sestavi: predsednica dr. Jadranka Sovdat ter sodnici in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, dr. Rajko Knez, DDr. Klemen Jaklič, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Marijan Pavčnik in Marko Šorli. Sodnica dr. Špelca Mežnar je bila pri odločanju v zadevi izločena. Ustavno sodišče je odločbo sprejelo soglasno.

dr. Jadranka Sovdat
Predsednica

¹⁹ Ustavno sodišče se ne opredeljuje do vprašanja, ali naj Vrhovno sodišče te podlage pridobi samo ali naj jih v ponovljenem postopku pridobi Okrožno sodišče.